

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
ในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ต พังงา กระบี่)

THE TOURISM INDUSTRY STRATEGIES FOR COMMUNITY
ECONOMY DEVELOPMENT
IN THE ANDAMAN TRIANGLE (PHUKET, PHANGNGA,
KRABI PROVINCE)

นายทักษิณ ปิลวาสน์*
ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง**
ดร.สอาด บรรณเจตฤทธิ***
ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร****

บทคัดย่อ

ข้อค้นพบจากการวิจัยมี ดังนี้ 1) ภาพรวมการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของประเทศไทย ยังไม่สามารถบูรณาการระหว่างภาคส่วนต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การเป็นหุ้นส่วนเชิงบูรณาการการท่องเที่ยวในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวในการบริหารจัดการเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนยังไม่เป็นรูปธรรม ขาดการสนับสนุนอย่างจริงจัง 3) การบูรณาการการท่องเที่ยวในเขตสามเหลี่ยมอันดามันระหว่างองค์กรระดับระหว่างประเทศ ระดับประเทศ และระดับจังหวัด พบว่าขาดการวางแผนร่วมกันเชิงยุทธศาสตร์ องค์กรทั้งสามระดับ ยังขาดการประสานยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการร่วมกัน ทั้งระดับประเทศกับระดับจังหวัดหรือท้องถิ่น 4) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน พบว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทยมีจุดมุ่งหมายที่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวม และส่งเสริมความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากกว่าความยั่งยืนและคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในแหล่งท่องเที่ยว จึงควรสนับสนุนส่งเสริมภาคเอกชนและภาคประชาชนที่เป็นชุมชนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมมากที่สุด เพื่อประโยชน์ของเศรษฐกิจชุมชนและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์/การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว/เศรษฐกิจชุมชน

*มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์พระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

**

***

****

ABSTRACT

The findings of the study were as follows: 1) The overview of tourism integration in Thailand was unable to integrate the various sectors efficiency and the government plans to centralize the power of command and management, lack of unity in the integration to work together community or private sector. 2) A fully integrated partner in the Andaman Triangle area, the participation of citizens in the communities in the management of sustainable tourism is a substantial lack of strong support. 3) Integration of information in the Triangle Andaman and organizations at international and provincial levels, the lack of planning and strategy are three levels to the lack of a coordinated strategic plan with no unity of policy integration at national level 4) Strategies to promote the tourism industry to the economic development community in the Andaman Triangle to promote tourism in Thailand the aim of the overall economic growth. And promote the growth of the tourism industry more sustainable and better quality of life of the community who have stakeholders in tourism should support the private sector and civil society at the local community. The host city

for the most part for the benefit of the community and economic development, sustainable tourism. Encourage enterprise network management integration in the Andaman Triangle

Keyword: Tourism Industry/Strategies/Community Economy

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้กลายมาเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของโลก ถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมหลักในการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ มีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคม จึงเป็นที่เชื่อกันว่าความสำคัญของการท่องเที่ยวจะมีมากขึ้นในอนาคต จนกระทั่งต้องอาศัยยุทธศาสตร์การจัดการยุคไร้พรมแดนในการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์หุ้นส่วนพันธมิตรเครือข่ายสัมพันธ์ในการจัดการแผนใหม่ จัดรูปแบบองค์กรใหม่รวมถึงระบบการตรวจในยุคใหม่เพื่อจัดการ “อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว” ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของนานาประเทศ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีที่ดึงดูด ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่ดึงดูดให้ผู้คนแวะมาเยี่ยมเยือน ทำให้การท่องเที่ยวในประเทศไทยได้รับความนิยมนั้นทั้งจากชาวไทยและชาวต่างประเทศ

เป็นอย่างมาก ซึ่งความนิยมนี้เป็นผลดีแก่ประเทศในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศและท้องถิ่น เผยแพร่ชื่อเสียงของประเทศ และทำให้ชาวไทยเกิดความภาคภูมิใจในประเทศ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของตน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยมีอัตราการขยายตัวค่อนข้างสูง ดังจะเห็นได้จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวกลายเป็นรายได้ที่สำคัญอันดับหนึ่ง สามารถดึงเม็ดเงินจำนวนมหาศาลเข้าสู่ประเทศ ประกอบกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องธุรกิจหลายประเภท ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ และถูกใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการตอบสนองนโยบายและกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ

การขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย ส่วนหนึ่งมาจากการสนับสนุนและส่งเสริมจากภาครัฐ เนื่องจากรัฐบาลเล็งเห็นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นับตั้งแต่ฉบับที่ 4 เป็นต้นมา นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้จัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ ตลอดจนการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาเส้นทางการคมนาคมให้มีความสะดวกมากขึ้น รวมถึงการรณรงค์โดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิทยุ และโทรทัศน์ ที่พยายามโน้มน้าวและส่งเสริมให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น

สำหรับประเทศไทยแล้ว ตั้งแต่เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-9 (พ.ศ. 2504-2546) อาจกล่าวได้ว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือว่าเป็นแหล่งรายได้หลักที่สำคัญส่วนหนึ่งของประเทศซึ่งจากตัวเลขของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แสดงให้เห็นว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและรายได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504-2546 ได้ทวีจำนวนอย่างเพิ่มสูงขึ้นตลอดระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวที่ผ่านมาได้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศ อันเป็นเหตุปัจจัยให้เกิดการปรับตัวของระบบการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก และหากพิจารณาถึงองค์ความรู้ทางด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนรวมทั้งกระบวนการบริหารจัดการแล้ว พบว่าหน่วยงานภาครัฐ เอกชน รวมทั้งผู้ประกอบการที่ให้การสนับสนุนและใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวกลับยังมีความไม่ชัดเจนในด้านแนวความคิดและหลักการ วิธีการและกระบวนการ รวมทั้งการบริหารจัดการฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวและการกระจายผลประโยชน์ให้ชุมชนท้องถิ่น

จากการเปลี่ยนแปลงในด้านแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และแนวโน้มของการท่องเที่ยวที่มุ่งสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมากขึ้น ส่งผลให้ทิศทางการพัฒนาและนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป การส่งเสริมและผลักดันให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตชุมชนหรือหมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยวจึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงกลุ่มและองค์กร

ชุมชนในพื้นที่ต่างๆ ด้วย เนื่องจากเห็นว่าการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้กระจายสู่ชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนหรือหมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งในปัจจุบันมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย

ในส่วนภาคใต้ของประเทศไทยเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ แหล่งท่องเที่ยวของภาคใต้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะกลุ่มสามเหลี่ยมอันดามัน ประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ ภูเก็ต พังงา กระบี่ นับเป็นกลุ่มจังหวัดที่เป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศที่มีชื่อเสียงระดับโลก เห็นได้ว่าความสำคัญของกลุ่มจังหวัดสามเหลี่ยมอันดามันนั้น เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวที่มีความครบครันของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ควรจะได้รับดูแลเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทย การที่จะประสบความสำเร็จในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพนั้น ต้องมีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การพัฒนาจะสามารถลุกล่วงไปได้นั้นจำเป็นต้องมีการร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ต้องมีการบูรณาการร่วมกันเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน และควรมีแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริม

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญที่จะต้องมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป อีกทั้งทางภาครัฐเองก็มุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาบริการ และส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย (Tourism Capital of Asia) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค ที่พัก สาธารณสุขพื้นฐานการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย การเสนอวัฒนธรรมไทยที่เป็นเอกลักษณ์ การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และการต้อนรับด้วยอัธยาศัยไมตรี เพื่อส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของไทยได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และบรรลุเป้าหมายได้ประโยชน์ด้วยกันทุกภาคส่วนอย่างเป็นธรรม และมีความยั่งยืน

การศึกษายุทธศาสตร์การจัดการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตสามเหลี่ยมอันดามันนั้น มีประเด็นที่สำคัญในการศึกษา คือ กระบวนการบูรณาการรูปแบบการสร้างหุ้นส่วนพันธมิตร (Alliance Partnership) ระหว่างองค์การการท่องเที่ยวระดับสากล (International Tourism Agency) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) หรือ Tourism Authority of Thailand และองค์การการท่องเที่ยวท้องถิ่นหรือระดับภูมิภาค/จังหวัด/อำเภอ/ชุมชน (Local Tourism Agency)

ทั้งนี้เพื่อให้มีหุ้นส่วนหรือเครือข่าย (Network) ที่เข้มแข็งยั่งยืนในลักษณะการเอาใจใส่ดูแลและการแบ่งปัน (Care and Share) รวมทั้งการกระจายรายได้ชุมชนอย่างเป็นธรรม นอกจากนั้น จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ของเครือข่ายที่จะผลักดันให้เกิดหุ้นส่วนพันธมิตร ทั้งในระดับ 4P ที่เป็น

ยุทธศาสตร์สำคัญ คือ 1) หุ้นส่วนสัมพันธ์ภาครัฐ (Public) 2) หุ้นส่วนสัมพันธ์ภาคเอกชน (Private) 3) หุ้นส่วนสัมพันธ์ภาคท้องถิ่น (People in Community) 4) หุ้นส่วนพันธมิตร (Alliance Partnership)

ขณะเดียวกัน ความเป็นหุ้นส่วนมีความสัมพันธ์กับเอกภาพ (Unity) ของจังหวัดในสามเหลี่ยมอันดามัน ซึ่งต้องเข้มแข็ง ยั่งยืน และปฏิสัมพันธ์เข้มแข็งยั่งยืนระหว่างหุ้นส่วนสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่นคือ จังหวัด (Province) จากประเด็นด้านล่างนี้น่าจะเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน

คำถามในการวิจัย

1. ภาพรวมการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของประเทศไทยเป็นอย่างไร

2. การเป็นหุ้นส่วนเชิงบูรณาการของการท่องเที่ยวในเขตสามเหลี่ยมอันดามันเป็นอย่างไร

3. การบูรณาการระหว่างองค์กรระดับระหว่างประเทศ ระดับในประเทศ และระดับจังหวัดเป็นอย่างไร

4. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในเขตสามเหลี่ยมอันดามันเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาพรวมการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการของประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาการเป็นหุ้นส่วนเชิงบูรณาการของการท่องเที่ยวในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน

3. เพื่อศึกษาการบูรณาการท่องเที่ยวในเขตสามเหลี่ยมอันดามันระหว่างองค์กรระดับระหว่างประเทศ ระดับประเทศ และระดับจังหวัด

4. เพื่อแสวงหายุทธศาสตร์การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2. การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษา และคำสำคัญในเชิงลึก ประกอบด้วย

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ที่เลือกมาจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เกี่ยวกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ต พังงา กระบี่) ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงของภาครัฐระดับจังหวัดของจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ภาคเอกชน ได้แก่ บริษัทนำเที่ยวหรือผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน และประชาชนที่เป็นตัวแทนของชุมชนที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ โดยใช้การเลือกศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Samplings) รวมทั้งสิ้น 108 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล ข้อเท็จจริง เอกสาร

วิชาการ งานวิจัย คุชชินีพันธ์ และบทความที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการ การบริหาร เจริญกลยุทธ์ กระบวนการมีส่วนร่วม แนวคิดในการบริหารจัดการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและเศรษฐกิจชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์

2) แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Questionnaires) ลักษณะมาตรฐาน ประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert-Like Rating Scale) และตอนท้ายของแบบสอบถามเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอย่างอิสระ จำนวน 54 คน

3) การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบปลายเปิด (Open-Ended In-Depth Interviews) โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้มีบทบาทในการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล ประกอบด้วย ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ต พังงา กระบี่) โดยการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 18 คน

4) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของรัฐบาล ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนด้านการท่องเที่ยว และตัวแทนภาคประชาชนในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ต พังงา กระบี่) จำนวน 36 คน

2. การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือที่สำคัญที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์

เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม ผู้ศึกษาวิจัยจึงได้ดำเนินการดังนี้

2.1 การทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์ การวิจัย และกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) เพื่อกำหนดแนวคำถามและประเด็นสำคัญสำหรับสร้างเครื่องมือการวิจัย

2.2 ร่างเครื่องมือวิจัยเพื่อนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 3 ท่าน เพื่อปรับปรุงแก้ไขขั้นต้น

2.3 เสนอแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้เครื่องมือมีความแม่นยำ และทำการปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้

2.4 ทดลองใช้ (Try Out) เครื่องมือวิจัย โดยใช้แบบสอบถามได้ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกันกับตัวจริงในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์และนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือต่างๆ ในช่วงเวลาเดียวกันสำหรับพื้นที่การวิจัย เมื่อข้อข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจ ตรวจสอบความและความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อมูล และเตรียมการสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้แนวทางการอุปมานวิเคราะห์ (Analytic Induction) คือ สรุปลงจากข้อเท็จจริงส่วนย่อยๆ นำไปสู่หัวข้อทั่วไป วิธีการคือ การตีความ (Interpretation)

ข้อความ (Texts) เพื่อจัดประเภทหรือสร้างความ
คิดรวบยอดที่เป็นประเด็นหัวข้อ (Theme)

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

3.3 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล
โดยการผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ
เข้าด้วยกัน ในกรณีเสริมหรือขัดแย้งกัน เพื่อ
ให้คำถามหรือคำอธิบายที่สมเหตุสมผลตาม
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.4 การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบ
ของการพรรณนา การอธิบาย อภิปราย การ
เปรียบเทียบ สรุปผลการวิจัยและการสังเคราะห์
ตัวแบบยุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรมการ
ท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขต
สามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ต พังงา กระบี่)

การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อนำไปสู่ผลการ
วิเคราะห์ การบูรณาการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนใน
ระดับมหภาค ผู้วิจัยได้กำหนดเป้าหมายในกระบวนการ
บูรณาการโดยตั้งประเด็นคำถามหลักในการ
ประชุมระดมความคิดเห็นดังต่อไปนี้

1. ภาพรวมการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ
ของประเทศไทย

2. การเป็นหุ้นส่วนเชิงบูรณาการของการ
ท่องเที่ยวในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน

3. การบูรณาการระหว่างองค์กรระดับ
ระหว่างประเทศ ระดับประเทศ และระดับจังหวัด
หรือท้องถิ่น

4. ยุทธศาสตร์เสริมอุตสาหกรรมการ
ท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขต
สามเหลี่ยมอันดามัน

จากประเด็นปัญหาการวิจัยตามทีผู้วิจัยได้
ตั้งไว้เป็นประเด็นสำคัญของปัญหาในวัตถุประสงค์

การวิจัย ผู้วิจัยจะได้อำนาจวิเคราะห์ในแต่ละประเด็น
ของปัญหา พร้อมกันนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายใน
การนำเสนอผลการวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริม
อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
ในสามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ต พังงา กระบี่) ได้
สรุปตามประเด็นกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์
ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ภาพรวมการท่องเที่ยวของไทย พบว่า
ยังไม่สามารถนำไปสู่การบูรณาการระหว่างภาคส่วน
ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาครัฐมีแนวทาง
รวมศูนย์อำนาจในการบังคับบัญชา และการบริหาร
จัดการขาดเอกภาพในการบูรณาการเพื่อการ
ทำงานร่วมกันกับชุมชนหรือภาคประชาชน

2. การเป็นหุ้นส่วนเชิงบูรณาการการท่องเที่ยว
ในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน พบว่าในการบริหาร
จัดการการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
ยังไม่เป็นรูปธรรม ขาดการสนับสนุนอย่างจริงจัง
การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการท่องเที่ยวที่
ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวภายใต้
ขีดความสามารถของธรรมชาติที่จะรองรับได้ สิ่ง
สำคัญคือ การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน
ขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีต่อกระบวนการ
จัดการการท่องเที่ยว โดยให้พหุภาคีทุกภาคส่วน
ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาค
กัน รวมทั้งมีการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนอง
ความต้องการของประชาชนยึดหลักความสมดุล
ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่ทำให้
ชุมชนสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและ
ระบบนิเวศน์ของท้องถิ่นนั้นไว้ได้ ในทางตรงข้าม

ผู้วิจัยกลับพบว่าการพัฒนาโครงการต่างๆ ทาง การท่องเที่ยวเกิดจากการสั่งการจากเบื้องบน (Top-Down Approach) ทำให้ไม่ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น อีกทั้งประชาชนท้องถิ่นยังไม่เข้าใจเหตุผลของภาครัฐจึงไม่ปฏิบัติตาม และเมื่อสถานที่ใดที่หนึ่งกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวก็จะเกิดการกระจายรายได้ในท้องถิ่นนั้น ทำให้คนท้องถิ่นมีงานทำ มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ในระบบอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่คนท้องถิ่นจำนวนน้อยมากที่จะได้รับประโยชน์เต็มเม็ดเต็มหน่วย ส่วนใหญ่จะเป็นคนงาน ลูกจ้างในเขตอุทยาน หรือเป็นแรงงานในโรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหารใหญ่ๆ ที่ผู้ลงทุนส่วนใหญ่มาจากนักธุรกิจ คนท้องถิ่นที่มีรายได้น้อยก็อาจลงทุนได้เพียงร้านค้า ร้านอาหารขนาดเล็ก สัดส่วนการกระจายรายได้ลงสู่คนท้องถิ่นจริงๆ จึงมีน้อย การที่จะทำให้คนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์มากขึ้นจะต้องกระตุ้นให้เกิดการรวมตัวเป็นกลุ่มดำเนินกิจกรรมและธุรกิจท่องเที่ยวในท้องถิ่นเอง โดยสมาชิกในชุมชนต้องร่วมมือกันบริหารจัดการและสานให้เกิดขึ้น ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) โฮมสเตย์ (Home Stay) เปิดโอกาสให้คนท้องถิ่นบริหารจัดการท่องเที่ยวในชุมชนเอง ซึ่งเป็นการจัดการธุรกิจชุมชน (Community Business)

3. การบูรณาการการท่องเที่ยวในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน ระดับองค์การระดับระหว่างประเทศ ระดับประเทศ และระดับจังหวัด พบว่าขาดการวางแผนร่วมกันเชิงยุทธศาสตร์ องค์การทั้ง 3 ระดับ ยังขาดการประสานยุทธศาสตร์ แผนงานโครงการร่วมกัน ไม่มีเอกภาพเชิงนโยบาย การ

บูรณาการมีบ้างระดับประเทศกับระดับจังหวัดหรือท้องถิ่น การที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ขยายตัวไปทุกส่วนของโลก การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อสังคม ความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก องค์การที่กำกับดูแลและจัดการทางด้านการท่องเที่ยวจึงก่อตัวขึ้นโดยภาครัฐและเอกชน เพื่อร่วมมือกันพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมให้มากที่สุด ดังนั้นการกำกับดูแล พัฒนา และส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้แต่ละองค์กรจะมีบทบาทความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแตกต่างกันตามลักษณะการดำเนินงานของแต่ละองค์การการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ การสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในพื้นที่ ในระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ รวมทั้งการบริหารจัดการดูแลแหล่งท่องเที่ยวเพื่อจะพัฒนาการท่องเที่ยวไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งยังมีจุดด้อยในเรื่องของการทำงานที่ขาดความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน กล่าวคือ การทำงานของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนยังเกิดขึ้นในลักษณะของการแยกส่วนการทำงาน ขาดการบูรณาการร่วมกัน หากมีก็ยังคงเป็นส่วนน้อยเท่านั้น ซึ่งประเด็นนี้ถือเป็นจุดสำคัญจุดหนึ่งที่จะเป็นตัวกำหนดการท่องเที่ยวของไทยว่าจะมีทิศทางอย่างไร หากหน่วยงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยังขาดความร่วมมือกันทำงานและบูรณาการการท่องเที่ยว

4. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน พบว่า การกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวของประเทศไทยยังไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากภาครัฐยึดหลัก การรวมศูนย์การอำนาจในการบังคับบัญชา มีจุดมุ่งหมายที่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวม และส่งเสริมความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มากกว่าความยั่งยืนและคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชนมีส่วนได้ส่วนเสียในแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการภาครัฐจึงเป็นจุดอ่อนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ ขาดการวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ขาดเอกภาพในการบูรณาการ ในการทำงานร่วมกัน ชุมชนขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการการท่องเที่ยว ทำให้การกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายการท่องเที่ยวยังไม่ประสบผลสำเร็จในทางปฏิบัติอย่างยั่งยืน เนื่องจากอำนาจการตัดสินใจไม่ได้อยู่ที่ประชาชนเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว การปรับรูปแบบการบริหารจัดการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน และมีการกำหนดเกณฑ์ตัวชี้วัดการท่องเที่ยวชุมชนที่ชัดเจน นำไปสู่การสร้างตัวแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่คำนึงถึงความสมดุลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และมีการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์เสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ต พังงา กระบี่) สามารถอภิปรายผลได้ตามประเด็นกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นทางเลือกใหม่ที่เป็นหัวใจสำคัญในยุทธศาสตร์การสร้างตัวแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หากชุมชนมีความรู้มีความเข้าใจอย่างถูกต้องในเรื่องคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งด้านวัฒนธรรมและแหล่งธรรมชาติ อาจดัดแปลงไปสู่การท่องเที่ยวในรูปแบบพิเศษที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว แต่ไม่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม รัฐควรยกระดับความอิสระให้แก่ชุมชนในการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภาคท้องถิ่น นับเป็นการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่มีการเสริมสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริง การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนให้ยั่งยืนต้องคำนึงถึงความสำคัญของขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และคำนึงถึงความสมดุลระหว่างองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านคือ สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ประเทศไทยสามารถมีแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีสภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และมิตรไมตรีที่ดีของคนไทย ผนวกกันกลายเป็นจุดแข็งในการจัดการท่องเที่ยวที่ไม่เป็นรองใครในโลก หากแต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องทำขึ้นเพื่อสังคม สร้างเศรษฐกิจ ชุมชน และคำนึงถึงการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน ชุมชนต้องได้ผลประโยชน์มากที่สุดและได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

การบูรณาการแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศมีระบบการบูรณาการร่วมกันอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากภาคท้องถิ่นยังขาดความรู้ความชำนาญ ทักษะในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ถึงแม้ว่าในกลุ่มสามเหลี่ยมอันดามัน (ภูเก็ต พังงา กระบี่) จะมีปัจจัยพื้นฐานด้านการ

ท่องเที่ยวและสาธารณูปโภคที่มีศักยภาพสูง แต่ระบบป้องกันภัย ระบบสารสนเทศ ยังอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว การพัฒนาการตลาด และการประชาสัมพันธ์ยังขาดการบูรณาการทุกภาคส่วน ขาดการฟื้นฟูอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งในเรื่องนี้ นอกจากนี้ชุมชนเจ้าของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ยังได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างไม่เป็นธรรม อย่างไรก็ตามกระแสชุมชนภูมิตนอาจทำให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถได้รับผลประโยชน์เพิ่มสูงขึ้น และการบริหารจัดการการสร้างตัวแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม หากคำนึงถึงความสมดุลทุกด้าน กระแสชุมชนภูมิตนจะทำให้การบริหารจัดการภาครัฐต้องปรับตัวจากการรวมอำนาจหรือการสั่งการจากเบื้องบน เปลี่ยนไปเป็นการรับรู้ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น มีการให้ความสำคัญกับภาคประชาชนและท้องถิ่น ภาคเอกชน เพื่อนำไปสู่การบูรณาการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. การบูรณาการท่องเที่ยวระดับจุลภาคในแหล่งพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษาในจังหวัดตัวแทนกลุ่มสามเหลี่ยมอันดามัน (กระบี่ พังงา ภูเก็ต) พหุภาคีทุกฝ่ายมีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยวควรตระหนักในบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเองในการพัฒนาส่งเสริมศักยภาพด้านการท่องเที่ยว โดยเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี สิ่งแวดล้อม ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยปกติการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ

ด้านการท่องเที่ยว มีความเชื่อมโยงกับนโยบายของหน่วยงานหลัก เช่น แผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยอยู่แล้ว และเกี่ยวข้องกับการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่มีภารกิจด้านการท่องเที่ยวเหมือนกัน ถ้าดูในแง่การทำงานอย่างเป็นรูปธรรม ปัจจุบันมีการประชุมเพื่อสร้างความร่วมมือ สร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่องในระดับกลุ่มจังหวัด เช่น การเขียนแผนแม่บทการท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดต้องทำร่วมกัน แต่เมื่อมีการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่ผ่านมามีการประสานงานกันบ้าง แต่เป็นการประสานงานแบบขอความร่วมมือหรือขอให้แต่ละหน่วยงานร่วมกิจกรรมท่องเที่ยว หากมีการบูรณาการความร่วมมือโดยมีการประชุมปรึกษาหารือ แบ่งงานตัดสินใจร่วมกัน แก้ปัญหาพร้อมกัน และประเมินผลร่วมกันอย่างจริงจังจึงจะทำให้งานบูรณาการทุกภาคส่วน เช่น ภาครัฐ เอกชน ชุมชน ท้องถิ่น เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนดีขึ้น แต่ที่ผ่านมาชุมชนเจ้าของท้องถิ่นรับคำสั่งจากเบื้องบนโดยไม่ถามความเห็นว่าทำได้หรือไม่ ใช้งบประมาณจากไหน มีนัยสำคัญในการปฏิบัติอะไรบ้าง จึงทำให้การทำงานในลักษณะของการเป็นหุ้นส่วนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

3. การบูรณาการการท่องเที่ยวในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน ระดับองค์การระดับระหว่างประเทศ ระดับประเทศ และระดับจังหวัด ชี้ให้เห็นว่าการบริหารงานของรัฐบาลในปัจจุบันเป็นการบริหารแบบต่างคนต่างทำ ทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่น ขาดการประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ไม่มีการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน โครงสร้างขององค์กรภาครัฐและเอกชนไม่ได้

แสดงถึงกลไกและเครือข่ายการบริหารงานในองค์กรรวมทั้งหมด ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว สอดคล้องกันทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประเทศ ซึ่งกำหนดความสำคัญให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติจนถึงระดับจังหวัด มีการวางแผนเชื่อมโยงกับการแผนการตลาดของหน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รัฐบาลพยายามปรับโครงสร้างการบริหารภาครัฐ โดยเฉพาะการปฏิรูประบบราชการหรือบริหารคน บริหารงบประมาณ โดยมีการจัดทำแผนงานและโครงการต่างๆ ที่สนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทย โดยเฉพาะนโยบายที่ประกาศให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อมองระยะยาวให้การท่องเที่ยวแก้ปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้สู่ชุมชน รัฐบาลจำเป็นต้องให้ความสนใจและพยายามปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีการจัดตั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยแยกบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบระหว่างกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬากับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยไม่ให้มีอำนาจที่ทับซ้อนกัน แต่ต้องมีการทำงานที่ควบคู่กันและประสานงานกันอย่างเป็นเอกภาพ เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เป็นการพัฒนาทุนทางสังคมที่ยั่งยืน สอดคล้องกับการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

4. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้นต้องเป็นไปอย่างมีระบบ มีความสอดคล้องและสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เริ่มจากการกำหนดนโยบายการวางแผน การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

ของภาครัฐ ที่จะต้องมุ่งส่งเสริมยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทางการท่องเที่ยว อันประกอบไปด้วย การพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านการบริหาร การพัฒนาผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว การพัฒนาระบบมาตรฐานความปลอดภัย การพัฒนาตลาดและประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องเป็นธรรมเป็นหลัก ไม่เห็นแก่ประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อันจะนำมาซึ่งการยอมรับของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคท้องถิ่น ให้ทุกฝ่ายเป็นรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของร่วมกัน เกิดความตระหนัก ห่วงแทน และภาคภูมิใจในแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ ทำให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการผลักดัน ส่งเสริม และสนับสนุน อันนำมาซึ่งการพัฒนาความรู้สู่ชุมชน เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ไปสู่การสร้างตัวแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และท้องถิ่นและการปฏิบัติการบริหารจัดการ ต้องคำนึงถึงความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ การจัดการการท่องเที่ยวจึงจะนำไปสู่การอยู่ดีมีสุขและความพึงพอใจของทุกฝ่าย มีการจัดการท่องเที่ยวโดยมีการวางแผนยุทธศาสตร์การจัดการท่องเที่ยวในชุมชน เน้นจุดสำคัญว่าจะจะเป็นไปในแนวทางใดที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น โดยคำนึงถึงการรักษาความสมดุลระหว่างรายได้กับการอนุรักษ์ระบบนิเวศน์และการสืบทอดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. กลุ่มจังหวัดสามเหลี่ยมอันดามันควรจัดตั้งองค์กรเครือข่าย การบริหารจัดการเชิงบูรณาการ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในลักษณะศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One-Stop-Service Center) คือ มีรูปแบบการดำเนินงาน ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้มีคณะกรรมการบริหารงานกำกับดูแล และประสานงานที่มีระเบียบและกฎหมายรองรับ อย่างถูกต้องซึ่งอาจจะออกมาในรูปของศูนย์สมาคม หรือชมรม ตามความเหมาะสมแล้วแต่จะตกลงกันและเพื่อให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ

2. ภาครัฐส่วนกลางและภาคเอกชน ตลอดจนชุมชนควรมีการประสานความร่วมมือ และสร้างความสมดุลของกระบวนการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาและการดำรงรักษาคุณค่าของสิ่งแวดล้อม มีบทบาทในการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์และการตลาดเพื่อสร้างความมั่นใจและความภาคภูมิใจให้กับชุมชน โดยส่งเสริมและสนับสนุนการอบรมให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยในอนาคตต่อไป

1. ในเขตสามเหลี่ยมอันดามันมีโครงการพระราชดำริจำนวนมากที่สามารถนำมาใช้ในการ

ศึกษาเรียนรู้ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ได้ หากทำวิจัยเรื่องโครงการพระราชดำริเพื่อการท่องเที่ยวจะเป็นแนวทางเผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติคุณ และพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ให้เยาวชนและนักท่องเที่ยวต่างชาติให้ทราบและเข้าใจแนวการดำเนินงานของพระองค์

2. ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยมีอุทยานแห่งชาติ ที่มีป่าไม้ สัตว์ป่า นานาชนิด ความอุดมสมบูรณ์ และความหลากหลายทางชีวภาพ ควรมีการวิจัยการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติเพื่อการท่องเที่ยวจะทำให้เกิดความตระหนักรู้ ห่วงแหนงและภาคภูมิใจในทรัพยากรของชาติเพิ่มพูนมากขึ้น

3. ภูมิภาคตะวันออกกลางมีแนวโน้มสนใจมาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น จึงควรศึกษาวิจัยด้านอาหารฮาลาลเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณ ธัญญาหาร สามารถจัดการการท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นครัวโลกได้ จึงควรมีการวิจัยพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายที่มาจากประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก จึงเป็นโอกาสในการศึกษาเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอีกด้านหนึ่งในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 1. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.

References

- Terdchei cuaybamroong (2552). A role of the organization governs local with tourism development permanently on idea sufficient economy base.nontabury. King Prajadhipok's Institute
- Boonlert Jittungvarttana (2542). planning development travels to like [model] to last long. print times 1 cheing mai. cheing mai university
- Boonlert Jittungvarttana (2548). tourism industry. Bangkok. press and design